

UGSEAD

Uluslararası Güzel Sanatlar Eğitimi Araştırmaları Dergisi
International Journal of Research in Fine Arts Education

<http://ugsead.penpublishing.net>

PENACADEMIC

Görsel Sanatlar Dersi Öğretmen Adaylarının Öğretim Teknolojileri ve Materyal Dersi Sürecinde Hazırladıkları Materyallere İlişkin Görüşleri

Teaching Technologies of the Visual Arts Education Teacher Candidates and Their Views on the Materials Prepared in The Material Course Process

Güneş DEMİR

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Geliş Tarihi: 15.03.2021

Kabul Tarihi: 25.06.2021

Anahtar kelimeler:

Öğretim teknolojileri ve materyal dersi,
Görsel sanatlar eğitimi, Öğretmen adayı.

ÖZET

Çalışmanın amacı; 2018-2019 bahar döneminde Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dalında okuyan öğretmen adaylarının öğretim teknolojisi ve materyal tasarım dersinde hazırladıkları materyalleri kullanma durumları ve hazırladıkları materyallere ilişkin görüşlerini belirleyebilmektir.

Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması ile desenlemiştir. Ölçüt örneklem seçimine görüşme verilerini elde etmek üzere 12 öğrenci seçilmiştir. Veriler içerik analizi ile elde edilmiştir. İçerik analizi yöntemiyle verileri tanımlamaya ve verilerin içinde saklı olan bilgi ve kodlara ulaşılmaya çalışılmıştır.

Çalışma bulguları ve sonuçlarına göre; öğrenciler görsel sanatlar eğitimi ile ortak alanlar içeren öğretim teknolojileri ve materyal tasarım dersinin içeriğini bütünleştirmiş ve bilgi birikimlerinden yararlanabilmiş, etkili, eğlenceli, deneyimlenebilen, öğretmenlik mesleğine hazırlayıcı süreç geliştirmişlerdir. Materyallerini hazırlama sürecinde etkin roller almış, empati yeteneğini geliştirmiş ve grup çalışması disiplini geliştirmişlerdir.

© UGSEAD All rights reserved

Received: 15.03.2021

Accepted: 25.06.2021

Keywords:

Instructional technology and material lesson, Visual arts education, Teacher candidate.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

In terms of instructional technologies and material design course content offered in all departments of education faculties, visual arts overlap with the basic discipline. The reason of this; This is due to the fact that instructional technologies and material design lessons are supported with the technological elements of the teaching, away from traditional methods and the use of different materials and tools to improve the quality of teaching.

The main problem of the study is to determine the opinions of the visual arts education teacher candidates of the course named Instructional Technologies and Material Design given in the education faculties and to evaluate this course in terms of student satisfaction and views.

The Purpose of The Study

Study; what are the opinions of pre-service teachers studying at Erzincan University Department of Art Education regarding the materials they prepared in instructional technologies and material design lessons and how do these students evaluate their materials according to their use?

Method

This research; qualitative research methods in which the pre-service teachers who studied at Erzincan University Faculty of Education, Department of Painting and Education, how to use the materials they prepared in the instructional technology and material design lesson they received in the spring semester of 2018-2019, and how they describe their situations in detail in their real environment and their use of materials were consulted. It was designed as a work.

While creating the participant group of the study, criterion sampling method was chosen from purposeful sampling methods. In accordance with the criterion sample selection, 12 students were selected to obtain the interview data from the second year students who took the instructional technologies and material design course in Erzincan University, Department of Art Education in 2018-2019 Spring Semester.

It was prepared in order to reveal the status of students who took the course of Instructional Technologies and Material Design and to examine the information about their opinions in depth. The prepared questions were examined to three faculty members who are experts in the field and organized in the light of their suggestions. Validity was tried to be increased by making direct quotations from the participants.

Following the breakdown of the audio recordings after the interviews, a classification was made for each question according to the answers given for each question, themes and codes were reached. The data were obtained by content analysis. With the content analysis method, it was tried to define the data and to reach the information and codes hidden in the data.

Findings

According to the research findings and results; The students took active roles in the process of preparing their materials, improved their empathy skills and developed the discipline of group work. The students tried to design activities, materials and games by adopting the basics of learning by living and doing them, and they were able to realize them in accordance with the course purpose they determined. They found the experience of planning and practicing lessons suitable for a certain grade level and applied. Findings obtained from students about the efficiency of their materials give positive results in the light of subjective comments. The vast majority have found their material effective. According to the findings in the direction of the experiences that the students gave to this course while preparing the material; They integrated the content of the instructional technologies and material design course, which includes common areas with visual arts education, and benefited from their knowledge. Their skills and rigorous working discipline have increased. It has been concluded that presentations made without using materials cannot contain any visual and striking elements. It can be concluded that the course processes that are interactive and enable experience are monitored. Although the audience feedback was generally successful in the presentations made with the materials, some criticisms were also included. It was concluded that the staff and principles of the visual arts education course were common with the elements and principles in the material design, and therefore the students stated that they were more conscious about the design elements.

Results

According to the results obtained from the study; It may be suggested to carry out similar studies and to plan material design lesson processes for the field of visual arts education. Resource books can be prepared for the teaching of this course at the undergraduate level and the studies of students who have experience for resources can be used. The material preparation processes of all education faculty students who are preparing for the teaching profession can be examined and a comprehensive comparative research can be done. The motivation of the students for the preparation for the teaching profession can be increased by the use of technological materials, which instructional technology material design lessons provide. Therefore, the application size of the course should be taken seriously and carried out efficiently. With this course, it is possible for teacher candidates to train new generations to be trained with all design and technological equipment.

Giriş

Görsel sanatlar eğitiminin amaçları arasında bireylerin yaratıcılıklarını ve özgün ifade güçlerini ortaya koyabilmelerini sağlamak gelmektedir. Sanat eğitimi ile her bir birey kendini ifade etmek için farklı yollar ve malzemeler seçebilir. Özellikle görsel bir dili olan bu alanın sıradan ve düz bir anlatımla yapılması doğası gereği imkânsızdır. Bu disiplinle yetişen görsel sanatlar öğretmeni adaylarından beklenen ise teknoloji çağında olduğumuz günümüzde tüm bilgi ve imkânları kullanmaları şeklindedir.

Eğitim fakültelerinin tüm bölümlerinde verilmekte olan öğretim teknolojileri ve materyal tasarım dersi içeriği bakımından görsel sanatlar temel disiplini ile fazlasıyla örtüşmektedir. Bunun sebebi; öğretim teknolojileri ve materyal tasarım dersinin öğretimin teknolojik unsurlar ile desteklenerek geleneksel yöntemlerden uzaklaşmasına ve öğretimin kalitesini arttırmak için yapılan farklı materyal ve araçların kullanımına yönlendirmesinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca görsel unsurların fazlasıyla yer aldığı bu ders kapsamında görsel sanatlar öğretmeni adaylarının kendilerini geliştirebileceği düşünülmektedir. Birer öğretmen adayı olan bu öğrencilerin ileride anlatacakları derslerde her dersin öğretimde etkili olarak

kullanılabilecek araç gereçleri öğrencilerine anlatabilmeleri ve öğrencilerinin de anlatılan konuların daha anlamlı ve etkili olarak öğrenmelerini sağlamaları kayda değer bir unsurdur. Akbaş (2008)'in de belirttiği üzere teknolojiyi öğretim sürecinde amacına uygun kullanarak öğretim ortamları zenginleştirilmiş faaliyetlerle sürdürülebilir. Amacına hizmet eden teknolojik araçlar ve tüm duylara hitap eden yaparak yaşayarak öğrenmenin sağlandığı öğretim ortamları sayesinde etkili öğrenmeler sağlanabilir.

Görsel sanatlar öğretmeni adayları eğitim süreçlerinde görsel zekâlarını öncelikli olarak kullanmaktadırlar. Öğretmen olduklarında eğitecekleri bireylerde yaparak yaşayarak öğrenmeler sağlamaları için kendi öğrenim süreçlerinde öğretim yöntemlerini zenginleştirmek ve teknolojiyen, araç gereçlerden yararlanmak ve bunları zenginleştirmek durumundadırlar. Alpan (2008, s.75)'in çalışmasında belirttiği üzere; "Çarpıcı teknolojik devrimler, toplumların yararlandığı bilgi ve iletişim sistemlerine odaklanmışlardır. Bilgi artışının ve yayılış biçimlerinin hızlı gelişiminden, toplumu olumlu etkilemesi için yaşamın her yönünde merkezde yer alan eğitime önemli görevler düşmektedir".

Eğitim ve öğretim sürecinde teknolojinin yaygın olarak kullanılma imkânı olan günümüzde görsel sanatlar eğitimi bölümleri dâhil tüm öğretmen yetiştiren kurumlarda yeni yöntem ve tekniklerin uygulanmasında ve öğretimi desteklemek amacıyla görsel, işitsel ve dokunsal materyallerin kullanılması öğretimi daha etkili kılabilir. Bu çalışma özellikle görsel materyalleri hazırlama konusunda alanları gereği tasarım ilke ve elemanlarının farkında olduğu düşünülen öğrencilerin planladıkları ders süreçlerinde yaratıcılıklarını ne kadar ortaya koyabileceklerini görebilmek açısından önemli görülmektedir. Alım (2015, s.8)'in bu ders için belirttiği görüş de bu varsayımla örtüşmektedir.

"Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı/Geliştirme, öğretmen adaylarını öğretim teknolojilerindeki gelişmelerden haberdar eden, onların materyal ufuklarını genişleten, gerçek ve sanal ortamlardan öğretim amaçlı materyaller hazırlayıp kullanabilmelerine rehberlik eden ve meslek hayatına başlamadan önce öğretim teknolojilerini kullanma fırsatı sunan bir derstir".

"Sanat eğitimi, bir çerçeve içinde, bireylerin yeteneklerinin işletilip, yaratıcı, kendine güvenli, üretken, estetik duyguları geliştirilmiş kişi olmaları amaçlanırken, genelde aynı niteliklere sahip, uygar bir toplum yaratma düşünün de sanat ve iş eğitimi ile gerçekleştirilebileceğinin bilinmesi gerekir. Sanat eğitimi, düzeyleri ne olursa olsun tüm toplum ve ülkeler için kaçınılmaz bir gereksinimdir" (Artut, 2001: 94). Sanat eğitimi ile üretken ve estetik duyguları gelişmiş bu bireylerin öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı derslerinde de hazırladıkları uygulama çalışmalarında tasarımın ilke ve elemanlarının görsel estetiğe uygun olması ve öğretim sürecini zenginleştirici niteliklere sahip olması beklenebilir.

"Genel eğitim kapsamında Görsel Sanatlar Eğitimi; sanatların yasa ve tekniklerini kullanarak bireye estetik kişilik kazandırmayı hedefleyen bir eğitim alanıdır. Sanat eğitimi sürecinde; algılama, bilgilenme, düşünme, tasarlama, yorumlama, ifade etme ve eleştirme davranışları estetik ilkeler doğrultusunda sanatların dili kullanılarak edinilir" (Aykut, 2006: 34).

Tanımdan yola çıkarak insanın kendini ifade edebilmesi için gerekli olan sanatın ve onun eğitiminin gerekliliğine de değinmemiz gerekmektedir. İnsan sanat eğitimi sayesinde çevreye nasıl bakması gerektiğini öğrenir. Düşünme ve bireysel anlatım yeteneklerini geliştirir. Bu yüzden sanat eğitimi verecek olan sanat eğitimcisinin alanında deneyimli olması gerekmektedir. Teknolojinin her alanda bulunması sanat eğitiminde de değişimin itici bir gücü olmuştur. Yaratıcı teknolojiler ve materyaller müfredat programlarında tasarımın yaratıcı gücünü genişletirken aynı zamanda sanat, teknoloji ve eğitim arasındaki ilişki de güçlenmektedir(Jochum, 2019).

Görsel sanatlar öğretmeni adayları öğretmen olduklarında anlatacakları konuları en iyi şekilde öğretebilmek, öğrencilerin anlamlı öğrenmelerine yardımcı olabilmek, zamanı, ortamı en iyi şekilde kullanabilmek üzere hizmet öncesi eğitimde öğretmenlik meslek bilgisi kapsamında birçok ders almaktadırlar. Bu kapsamda alınan derslerden biri de "Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersidir. Bu ders sürecinde öğretmen adaylarına çeşitli öğretim teknolojilerinin özellikleri, öğretim sürecindeki yeri ve kullanımı, öğretim teknolojileri yoluyla öğretim materyallerinin geliştirilmesi ve çeşitli nitelikteki materyallerin değerlendirilmesi konusunda bilgiler verilmektedir. Derste bir yandan çeşitli öğretim teknolojilerini öğrencilere tanıtmak, verecekleri mesaja uygun ortamları düzenlemede onlara rehberlik etmek

diğer yandan öğretmen olduklarında ellerindeki olanaklar ile öğretim materyalleri geliştirmelerine yardımcı olmak hedeflenmektedir. Öğretmen adayları ders kapsamında çeşitli materyaller hazırlamakta ve materyal geliştirme sürecini arkadaşlarıyla birlikte paylaşmaktadırlar. Öğrenciler kendi hazırladıkları materyallerle birlikte diğer materyal örneklerini de görme fırsatı elde etmektedirler (Geçer, 2010).

"Makineleşmenin her disiplini etkilediği gibi sanat disiplini de etkilemiştir. Görsel sanatlarda teknoloji kullanımı oldukça geniş bir kavramdır. Sinema, bilgisayar destekli grafik sanatlar, video sanatı, mekân düzenlemeleri ve fotoğraf sanatı görselliğin teknoloji ile kaynaştığı en önemli kurguların temelini oluşturmaktadır" (Dolunay, 2016).

Sanat eğitimi bireyin kullandığı bir araçtır. Bireyin fikir, duygu, duygu ve tepkilerini ifade eder. Sanat bireyin hayatını şekillendirir. Sanatsal, zihinsel ve hayatın manevi yönlerini ve bütünleştirmeye yardımcı olan sanat eğitimi, teknolojinin varlığı ile öğrenme deneyiminin kalitesini geliştirmektedir. Sanat eğitimi müfredatları içeriği gereği Ancak, farklı kaynaklara, talimatlara ve materyallere ihtiyaç duyar. Sanat, gelişmekte olan ve genişleyen bir konudur. Bu nedenle her gün yeni araçlar, yöntemler ve materyallerin gelişmesi sanatı ve sanat eğitimi de geliştirmektedir. Sanat teoriye ve uygulamaya dayalı bir konudur. Bu nedenle, teknoloji kullanımı derse değer katacak ve öğretmenlerin bir dizi farklı yöntem kullanmasını sağlayarak, konuları açıklamada çeşitlilik sağlayacaktır. (Alawad, 2012).

"Öğrencilere öğretim sürecinde materyal kullandıkça öğrenciler derse aktif olarak katılıp, öğrendikleri bilgileri daha zor unutabilirler. Bu durumda öğretmenlerin bireylere aktarımlarını kolaylaştırmaktadır"(Kuloğlu,2019).

Teknoloji, eğitim ortamının ayrılmaz bir parçası olabilir ve etkili bir şekilde kullanılırsa eğitimde iyi uygulamalar yaratma konusunda teşvik edici olabilir (Menano vd., 2019).

Yeni teknolojilerin ve gelişen materyallerin etkisi ile birçok sanatçı, sanat eserlerini entegre etmek ve modernize etmek için yaratıcı fikirler sunmakta ve uygulamaktadırlar. Pek çok sanatçının her zaman en son teknolojileri kullandığını düşünürsek uygulama ve çalışmalarını geliştirmek, bu gelişmeleri sanat eğitimine entegre etmek oldukça önemlidir. Sanatçılar tarafından başlatılan yenilik ve gelişmeleri takip etmek; okullarda sanat eğitimine fayda sağlayacaktır. (Bidshahri, 2017).

Derslerde anlatılan konular ile her ne kadar öğrencilere nasıl ve ne düzeyde materyaller hazırlamaları gerektiği, özellikleri, ilkeleri, dikkat edecekleri hususlar, çeşitli materyallerin ve teknolojilerin varlığı öğretilse de öğretmen yetiştiren kurumların ileride öğretmenlik yapacak adaylara her ne kadar ders hazırlıkları iyi olursa olsun onu kullanan öğretmenin de önemli olduğu öğretilmelidir. Çünkü araçlar ne kadar mükemmel olursa olsun uygun olarak kullanılamazlarsa yararlı olamazlar. Sınıf ortamlarında uygun olarak hem göze hem kulağa hitap edecek çoklu ve çeşitli öğrenmelerin sağlanabileceği pek çok materyal bulunmaktadır. Öğretimde sınıf ortamlarında öğrencilerin öğrendiklerini daha iyi hatırlayabilmelerini sağlamak için çoklu ortamların düzenlenmesi gerektiğini belirten Seferoğlu (2014) öğretimde görsel ve işitsel araçların kullanımının önemine özellikle değinmiştir ve sınıflarda yaygın olarak kullanılan görsel ve işitsel araçları şu şekilde gruplamıştır:

Öğretme-Öğrenme Ortamlarında Yaygın Olarak Kullanılan Görsel-İşitsel Araçlar				
A- Görsel Araçlar				
Kitaplar	Yazı ve Gösterim Tahtaları	Resimler	Gerçek Eşyalar ve Modeller	Yansıtıcılar (Projektörler)
<ul style="list-style-type: none">• Ders Kitabı• Öğretmen Kitabı• Alistırma Kitabı• Başvuru Kitapları	<ul style="list-style-type: none">• Kara Tahta• Çok Amaçlı Tahtalar• Elektronik Tahta• Askı-Kanca Tahtası• Pazen Tahta• Manyetik Tahta• Dosya Tahtalar• Bülten Tahtaları	<ul style="list-style-type: none">• Düz Resimler• Çizgi Resimler• Şimşek Kartlar• Figürinler• Duvar Resimleri• Levhalar• Afişler• Grafikler• Krokiler ve Harita• Karikatürler	<ul style="list-style-type: none">• Basitleştirilmiş Modeller• Büyütülmüş Modeller• Küçültülmüş Modeller• Küre• Kabartma Haritalar	<ul style="list-style-type: none">• Tepegöz• Slayt Projektörü• Film Projektörü• Opak Projektörü• Video Projektörü• Data Show (LCD Panel• Konferans Projektörü
B- İşitsel Araçlar		C- Görsel-İşitsel Araçlar		D- Teknoloji Destekli Araçlar
<ul style="list-style-type: none">• Radyo• Pikap ve Plaklar• Teyp, Ses Bantları ve CD'ler• Kompakt Disk	<ul style="list-style-type: none">• Film Makinesi ve Hareketli Filmler• Kapalı Devre Televizyon• Video• Kuklalar• Tiyatro• Eğitsel Geziler	<ul style="list-style-type: none">• Teletext• Videotext• Etkileşimli Video• İletişim uyduları		

Şekil 1. Görsel ve işitsel araçlar (Seferoğlu, 2014, s:65)

Problem

Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersi eğitim fakültelerinde dört saat olarak verilmekte olan bir derstir. Bu dersin iki saati teorik geriye kalan iki saati ise uygulama olarak işlenmektedir. Yüksek Öğretim Kurulunun (YÖK) öğretmenlik formasyon dersleri arasında belirlediği “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme” dersi, eğitim fakültelerinin lisans programında öğretmen adaylarına 2. sınıfta okutulmaktadır. YÖK, “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme” dersini, çeşitli öğretim teknolojilerinin özellikleri, öğretim sürecindeki yeri ve kullanımı, öğretim teknolojileri yoluyla öğretim materyallerinin (çalışma yaprakları, saydamlar, slaytlar, video bilgisayar temelli ders materyali vb.) geliştirilmesi ve çeşitli nitelikteki materyallerin değerlendirilmesi şeklinde tanımlamaktadır (YÖK, 1998).

2018 yılında değişen lisans programları ile Resim-İş Öğretmenliği Lisans programında ders “Öğretim Teknolojileri” dersi olarak verilmeye başlanmıştır. Yeni müfredatta Öğretim Teknolojileri dersi; “Eğitimde bilgi teknolojileri; öğretim süreci ve öğretim teknolojilerinin sınıflandırılması; öğretim teknolojilerine ilişkin kuramsal yaklaşımlar; öğrenme yaklaşımlarında yeni yönelimler; güncel okuryazarlıklar; araç ve materyal olarak öğretim teknolojileri; öğretim materyallerinin tasarımı; tematik öğretim materyali tasarlama; alana özgü nesne ambarı oluşturma, öğretim materyali değerlendirme ölçütleri” şeklinde tanımlanmaktadır.

Çalışmanın ana problemi, görsel sanatlar dersi öğretmen adaylarının dersin uygulama sürecinde gerçekleştirdikleri materyallere ilişkin görüşleri nelerdir? şeklindedir.

Araştırmanın Amacı

Öğretim teknolojisinin amacı, öğrenme öğretme sürecinin niteliğini geliştirmektir. Görsel sanatlar eğitimi bölümlerinde okuyan öğretmen adayları bu süreçte görsel materyalleri kullanabilmede yeterli yetiye sahip oldukları düşünülürse öğretim sürecinde sahip oldukları yetilerle süreci daha da zenginleştirebilirler. Buradan yola çıkarak çalışmanın ana amacı şu şekilde özetlenebilir;

Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dalında okuyan öğretmen adaylarının 2018-2019 bahar döneminde aldıkları öğretim teknolojisi ve materyal tasarım dersinde

hazırladıkları materyalleri kullanma durumları incelenerek, adayların öğretim teknolojileri ve materyal tasarım dersinde hazırladıkları materyallere ilişkin görüşlerini belirlemektir.

Çalışmada bu ana amaç ışığında ise şu alt amaçlara cevap aranmaktadır.

Erzincan Üniversitesi Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dalında okuyan öğretmen adaylarının öğretim teknolojileri ve materyal tasarım dersinde hazırladıkları materyallere ilişkin görüşleri nelerdir ve bu öğrenciler hazırladıkları materyalleri kullanma durumlarına göre nasıl değerlendirmektedirler?

Araştırmanın Önemi

Bu çalışma ile Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören görsel sanatlar öğretmeni adaylarının materyal tasarımına yönelik yaratıcılıklarını ön plana çıkarmak ve Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersinde hazırlamış oldukları materyallere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Öncelikle araştırmanın konu alanıyla ilgili olarak çalışan ve/veya ileride çalışacak olan araştırmacılara veri sağlayacağı düşünülmektedir. Sonrasında ise araştırmadan elde edilen bulgular ile öğrencilerin derste öğrendiklerini değerlendirebilmeleri ve yaratıcılıklarını ne düzeyde kullanarak materyallerini hazırladıklarını ortaya koymak açısından öğrenciler açısından ders sürecini değerlendirebilmek önemlidir. Öğretme-öğrenme sürecinde yaratıcılık gibi üst düzey becerilerin dikkate alınması daha yaratıcı nesillerin yetiştirilmesi açısından gereklidir. Bu çalışma ile eğitim fakültelerinin tüm bölümlerinde zorunlu bir ders verilmekte olan Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersinde uygulama boyutunda üst düzey becerilerin ortaya konması ve öğretmenlik deneyimi yaşayan öğrencilerden elde edilen bulgular ile alana katkı sağlamak önemli görülmektedir.

Çalışma grubunda yer alan öğretmen adaylarının materyal tasarımına yönelik oluşturdukları örnekler ve ders planları konu alanına önemli bir katkı sağlayacağı ve ileride materyal tasarımı ile ilgili yapılacak araştırmalarda uygun birer örnek olarak var olabilecekleri düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma; Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dalında okuyan öğretmen adaylarının 2018-2019 bahar döneminde aldıkları öğretim teknolojisi ve materyal tasarım dersinde hazırladıkları materyalleri kullanma durumlarının nasıl olduğunu, gerçek ortamlarında ayrıntılı olarak betimlenmesi ve materyalleri kullanma durumlarına ilişkin öğrencilerin görüşlerine başvurulduğu nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması olarak desenlemiştir.

Durum çalışması araştırması özel bir durumun belirlenmesiyle başlar. Benzersiz bir durumu ortaya koymak, bir duruma ilişkin benzersiz bir anlayış sunmak gibi amaçlar ile genellikle araştırmacının durum ya da durumlardan çıkardığı genel anlam çerçevesinde oluşturduğu sonuçlar ile son bulur (Creswel, 2013). "Durum çalışması katılımcı gözlemleri, derinlemesine görüşmeler ile doküman toplama yoluyla elde edilen ve analiz edilen verilerin derinlemesine ve boylamsal olarak incelenmesini içerir" (Glesne, 2015,s:30).

Evren ve örneklem

Çalışmanın katılımcı grubu oluşturulurken amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi seçilmiştir. "Bu örnekleme yöntemindeki temel anlayış önceden belirlenmiş olan bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır" (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s:112). Ölçüt örnekleme seçimine uygun olarak 2018-2019 Bahar Döneminde Erzincan Üniversitesi Resim-İş öğretmenliği Ana Bilim Dalında Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersini almış ikinci sınıf öğrencilerinden görüşme verilerini elde etmek üzere 12 öğrenci seçilmiştir.

Büyüköztürk (2014, s:94) de nitel araştırmalarda örneklem büyüklüğü ile ilgili karar vermenin güç olduğunu, önemli olanın neyi bilmek istediğimiz, araştırmanın amacı, güvenilirlik durumu ve elde bulunan zaman ve kaynaklar ölçüsünde neler yapılabileceğini ifade ederek, küçük bir örneklem grubuyla özel bir olguyu derinlemesine araştırmanın seçilebileceğini belirtmiştir.

Veri Toplama Aracı

Görüşme tekniğini kullanmanın amacı genellikle bir hipotezi test etmek değil, bunun aksine diğer insanların deneyimlerini ve bu deneyimleri nasıl anlamlandırdıklarını anlamaya çalışmaktır (Türnüklü, 2000, s:554). Bu nedenle veri toplamak amacıyla hazırlanan sorular Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersini alan öğrencilerin derse ilişkin durumlarını ortaya koymak ve görüşlerine ilişkin bilgileri derinlemesine incelemek amacıyla hazırlanmıştır. Hazırlanan sorular alanda uzman üç öğretim üyesine incelenmiş ve önerileri ışığında düzenlenmiştir. Katılımcılardan doğrudan alıntılar yapılarak geçerlik artırılmaya çalışılmıştır. Veri toplamada kullanılan yarı yapılandırılmış sorular aşağıda verilmiştir.

Görüşme soruları;

1. Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersinde gerçekleştirmiş olduğun etkinliklerin için kullandığın görsel-işitsel materyallerin nelerdi?

Hazırladığın materyali kullanarak

Sonda soru: Dersi nasıl planladın?

Sonda soru: Sen sunumda nasıl bir rol aldın?

Anlatabilir misin?

2. Materyalin (lerin) planladığın amaca hizmet edebildi mi?

3. Materyalinin (lerinin) öğretimdeki rolü hakkında ne düşünüyorsun?

4. Etkinliklerinde hazırlıklarını (materyallerini) nasıl kullandın? Verimliliği konusunda ne düşünüyorsun?

5. Materyalin (lerin) sana nasıl bir katkısı oldu?

6. Materyalsiz sunum yapsan sence dersin nasıl geçerdi?

7. Sunumuna ve etkinliklerine sınıftaki öğrencilerin katılımını nasıl değerlendirirsin?

Sonda soru: Katılım seni memnun etti mi?

Sonda soru: Sence ders sürecin nasıldı?

8. Dinleyiciler sunumuna nasıl dönütler veya eleştiriler sağladı?

Sonda soru: Materyalini değerlendirmeleri bakımından,

Sonda soru: Katılımları bakımından,

Sonda soru: Grup arkadaşların açısından,

Bu dönütleri açıklayabilir misin?

9. Bu dersin görsel sanatlar eğitimi alanı ile ortak noktaları nelerdir, anlatabilir misin?

Verilerin Analizi

Görüşmeler sonrasında ses kayıtlarının dökümünün ardından, her bir soru için verilen cevaplara göre her bir soru için sınıflama yapılmış, temalar ve kodlara ulaşılmıştır. Veriler içerik analizi ile elde edilmiştir. İçerik analizi yöntemiyle verileri tanımlamaya ve verilerin içinde saklı olan bilgi ve kodlara ulaşılmaya çalışılmıştır.

İçerik analizinde temel amaç; toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Kodlamalar yoluyla tümevarımcı bir analiz izlenerek verilerin altında yatan kavramların ve bu kavramlar arasındaki ilişkiler ortaya çıkarmak amaçlanır (Yıldırım ve Şimşek, s. 227, 2011).

Bulgular ve Yorum

Araştırmada görüşme verilerinde elde edilen bulgular ve yorumlar her soru maddesi dikkate alınarak yapılmıştır.

Tablo 1.

Öğretim Teknolojileri Ve Materyal Tasarımı Dersinde Gerçekleştirilmiş Olan Etkinlikler İçin Kullanılan Görsel-İşitsel Materyallerin Nelerdi ?" Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri

Temalar	Kodlar
Etkili ve verimli materyal hazırlama	Görsel –işitsel- dokunsal materyal kullanma Kazanım hazırlama Kalıcı öğrenme sağlama Yaşayarak öğrenme Basitten karmaşığa ilkesine uyma Başka bir ders ile ilişkilendirme Aktif katılım Pekiştirme
İletişim kurma becerisi	Öğrencinin konuşmasına imkân verme İletişim kurma Öğrencinin yerine kendini koyma
Etkili grup çalışması	Grup çalışması Gruba yardımcı rol üstlenme-sorumluluk bilinci

Tablo 1’de öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersinde öğrencilerin sunumları için hazırlamış oldukları materyallerin çeşitliliği ve özelliklerine, sunumun planlanması ve alınan role ilişkin yöneltilen soruda elde edilen bulgular; etkili ve verimli materyal hazırlama, iletişim kurma becerisi-empati, etkili grup çalışması şeklindedir. Öğrenciler hazırladıkları materyallerin görsel-ışitsel ve dokunsal oluşundan, kalıcı öğrenmeye uygun olduklarından, ders sürecinde öğrendikleri tasarım hazırlama ilkeleri doğrultusunda hazırlıklarının basitten karmaşığa, pekiştirme unsurlarına sahip olduğuna ve aktif katılıma olanak verdiğine dair bilgiler vermişlerdir. Bu bulguda ayrıca öğrenciler hazırlıklarını planlarken ve uygularken dinleyiciler ile bir empati geliştirdiklerini ve iletişim kurma becerilerini, etkili grup çalışmasını deneyimlediklerini de belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının soruya ilişkin bazı ifadeleri aşağıda verilmiştir.

Ö2. "Denge oyunu vardı o da görsel, işitsel ve dokunsal bir oyundu."

Ö4. "Bu dersi planlarken öncelikle kazanımlar yazdık. Kazanımlarımıza göre bir düzen içerisinde devam ettik."

Ö8. "Dersi planlarken dersin amacına uygun, yani çocuklara daha çok somut olan şeyler yapıp, yaparak yaşayarak öğrenmeler sağlanması ve kalıcı öğrenmelerin sağlanması için uğraştık."

Ö6. "Kazanımlarımız ise ilk oyunlarımıza başlarken basitten karmaşığa doğru bir yol izledi. Basit oyunlar ile başlayarak zora doğru gittik."

Ö7. "Burada anlatmış olduğumuz aktif katılım ile öğrencilerimizin ana renkleri bulup o bardakları düşürmelerini istedik."

Ö7. "Zıt renkler ile Türkçe dersinde öğrenmiş olabilecekleri zıt kelimeler ile bağdaştırdık. Bunun için bir yap-boz hazırladık. Bilgi pekiştirmesi için yap-boz oyununu oynamalarını istedik."

Ö7. "Yaptığımız kuklalar ile öğrencilerimizin konuşmalarına imkân vererek renklerin hangi duyguları ifade ettiğini anlatmalarını istedik."

Ö2. "Onlar ile iletişim halinde terazi oyununu devam ettirdik."

Ö9. "Çocukların yerine kendimi koyup biz olsak nasıl daha iyi anlardık diye düşünüp bu şekilde hazırlamaya çalıştık sunumumuzu".

Öğrenci ifadeleri incelendiğinde; öğrencilerin etkili iletişimi ile oluşturmaya çalıştıkları etkinlik planlarında öğrenmenin etkililiği konusunda duyu organlarına hitap etmenin önemi üzerinde durduklarını, kazanımlara göre ders planlarını oluşturmaya çalıştıklarını, kolaydan zora bir yol izlemenin daha etkili olacağını düşündüklerini ve empati duygusu geliştirdiklerini söyleyebiliriz.

Tablo 2.

Materyalin (lerin) Planlanan Amaca Hizmet Edebildi Mi?" Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri

Temalar	Kodlar
Amaca hizmet eden materyaller	Kazanımlara hizmet eden materyaller hazırlama Dikkat çekmeye çalışma
Etkili öğrenmeler sağlama	Gerçek yaşamdan örnekler sunma Kolaydan zora materyaller hazırlama Kalıcı öğrenmeler sağlama Yaparak yaşayarak öğrenmeye imkân verme

Tablo 2’de hazırlanmış olan materyallerin planlanan amaca hizmet edip etmediğine dair yöneltilen sorulardan elde edilen bulgular göre öğrenciler sunumları için belirli bir sınıf düzeyi seçmiş bu sınıf düzeyine uygun kazanımlar hazırlamış, bu kazanımlara hizmet edecek materyaller uygulamışlardır. Sunumları sırasında kullandıkları oyun ve etkinlikler ile materyallerini dikkat çekici hale getirmeye çalışmışlardır. Etkili öğrenmeler sağlamak için kullandıkları materyalleri, gerçek yaşamdan verdikleri örnekler ile desteklemiş, yaparak yaşayarak öğrenme ortamı yaratmış ve kalıcı öğrenmeler sağladıklarını belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının soruya ilişkin bazı ifadeleri aşağıda verilmiştir.

Ö1. "Materyallerimin hepsinin amacına uygun olduğunu düşünüyorum"

Ö5. "Kazanımlarımıza göre bir düzen içerisinde devam ettik."

Ö7. "Şekillerden onlara çantalar yaparak çocukların ilgisini çekecek renkleri bir araya toplayarak onlara şekilleri ve renkleri bu sırada öğrettik. "

Ö11. "Sebze ve meyve ağacında mesela sebzelerin yerde meyvelerin ağaçta yetişmesi gibi gerçek yaşamla ilişkilendirilebilen örnekler sunmuş olduk. Bu şekilde öğrencilerin dikkatlerini çekmeye çalıştık."

Ö3. "Materyalleri hazırlarken çocuklara daha çok çevrelerindeki gördükleri nesnelere örnekler vermeye çalıştım"

Ö2. "Amacım materyalde çocuklara fiziksel dengeyi ilk başta anlatıp ondan sonra onlara resimsel dengeyi anlatmaktı. Çünkü çocuklara beyinlerinde ilk olarak bir kavram oluşturup, genel olarak bildiğimiz fiziksel dengeyi anlatıp ondan sonra resimsel dengeyi anlatarak kalıcı öğrenmeler sağlamaya çalıştım."

Ö6. "Dokunarak, yaparak, yaşayarak öğrenebilecekleri örnekler verdim."

Öğrenci ifadeleri incelendiğinde; öğrencilerin hazırladıkları materyallerde amaçları doğrultusunda bir düzen geliştirdiklerini, oyunlar ile öğrenmeleri sağlamaya çalışırken yaparak yaşayarak öğrenmenin farkına vardıklarını, dikkat ve çekicilik unsurlarına önem gösterdiklerini, bu sayede hazırladıkları materyallerin kalıcı öğrenmeler için bir yol olduğunu keşfettiklerini söyleyebiliriz.

Tablo 3.

Materyalinin (lerinin) Öğretimdeki Rolü Hakkında Ne Düşünüyorsun?" Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri

Temalar	Kodlar
Materyallerin öğretimdeki rolünü açıklama	Yaparak yaşayarak öğrenmeye hizmet etme Basitten karmaşığa hizmet etme Soyuttan somuta öğretim durumlarına hizmet etme

Tablo 3'te hazırlanmış olan materyallerin öğretimdeki rolü üzerine yöneltilen sorudaki bulgular; öğrencilerin hazırladıkları materyallerin dersin sürecinde yer alan soyuttan somuta, basitten karmaşığa ve yaparak yaşayarak öğrenme ilkelerine uygun, materyallerin hazırlandığı sınıfın hazırbulunuşluk düzeyinde uygun olduğu yönündedir. Öğrenciler materyallerinin öğretimdeki rollerini açıklarken özellikle bu öğretim durumlarına hizmet ettiklerini belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının soruya ilişkin bazı ifadeleri aşağıda verilmiştir.

Ö4. "Ders sürecinde öğrendiğimiz; yaparak yaşayarak öğrenme, basitten karmaşığa, soyuttan somuta gibi konular vardı. Materyallerimiz bu öğretim durumlarına hizmet etti."

Öğrenci ifadeleri incelendiğinde; Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersi sürecinde öğrendikleri ilke ve yöntemleri uygulamaya koyma kısmında deneyim sahibi olduklarını söyleyebiliriz.

Tablo 4.

Etkinliklerinde Hazırlıklarını (Materyallerini) Nasıl Kullandın? Verimliliği Konusunda Ne Düşünüyorsun?" Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri

Temalar	Kodlar
Materyallerin verimliliği	Uygulanabilen Etkili Verimli Dikkat çeken Etkileşimli Eğlenceli materyaller

Tablo 4’te etkinliklerinde hazırlıklarını ve materyallerini nasıl kullandıkları ve bunların verimliliği konusundaki bulgular; materyallerinin oldukça verimli olduğu düşüncesiyle ortaya konmuştur. Yaptıkları hazırlıkları uygulanabilen, etkili ve dikkat çeken unsurlara sahip olduğunu belirten öğrenciler, aldıkları dönütler ve kendi görüşleri ışığında eğlenceli ve etkileşimli materyaller olarak görmüşlerdir. Öğretmen adaylarının soruya ilişkin bazı ifadeleri aşağıda verilmiştir.

Ö8. *"Arkadaşlarımla katılımıyla etkili ve verimli materyaller hazırlamış olduğumu düşünüyorum. Öğrendiklerini sonrasında uygulayabildiklerini gözlemleyebildim."*

Ö12. *"Materyalimi düzenlerken zaten ilk olarak güzel, basit, dikkatlerini çekecek oyunlardan başladım"*

Ö7. *"İlk başta anlatarak sonrasında öğrencileri oyunların içine alarak beraber ve etkileşimli bir sunum yolu izledik ve böyle devam ettik."*

Öğrenci ifadeleri incelendiğinde; öğrencilerin sınıftaki materyallerine ilişkin uygulamalarda deneyimleri sonucunda gözlem yapabilme fırsatı yakaladıkları, özgüven duygusu geliştirerek materyallerine ilişkin etkileşimli bir ortam oluşturma fırsatı neticesinde verim aldıkları söylenebilir.

Tablo 5.

Materyalin (lerin) Sana Nasıl Bir Katkısı Oldu? " Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri

Temalar	Kodlar
Hazırlanan materyallerin katkısı	Takım çalışması Yaparken öğrenme Bilgi arttırma Öğrencinin duygularını hissetme El becerisinde artma Detaylara dikkat etme Daha düzenli çalışma Mesleki ön deneyim

Tablo 5’te hazırlanan materyallerin öğrencilere nasıl bir katkısı olduğu yönündeki soruda bulgular; öğrencilerin mesleki deneyim kazandığı, görsel sanatlar eğitimi alan bilgilerini arttırdığı, sunumları yaparken ve hazırlarken kendilerinin de öğrenmeler gerçekleştirdiği, takım çalışması yaparak iş birliğini arttırdıkları, sunumlarını dinleyen kişiler ile empati kurdukları, el becerilerini arttırdıkları ve daha düzenli ve titiz çalışma imkanları olduğunu belirtmişlerdir. Bu bulgular öğrencilerin öğretmenlik mesleği yapmadan önce deneyim kazandıklarını ortaya koymaktadır. Öğretmen adaylarının soruya ilişkin bazı ifadeleri aşağıda verilmiştir.

Ö8."Hazırlarken takım çalışması yaptık ve hep beraber çalıştık grup arkadaşlarımla"

Ö11."Yaparken pek çok şey öğrendim"

Ö11."Bölümümle alakalı konuları hatırladım. Hangi oyunda hangi renkleri kullanırsam daha çok dikkat çekerim bunları düşündüm ve öğrendim. Tüm bunlar bilgilerimiz arttırmamızı sağladı."

Ö9."Materyalin bana katkısı konusunda ise ben acaba onların yerinde olsam ne yapardım, dersten keyif alır mıydım diye kendime sorular sordum. Bu yüzden eğlenceli ve keyifli şeyler yapmaya çalıştık. Bu da onlar ile aynı duyguları yaşamam neden oldu."

Ö7."Temel tasarım ile benzer ve ilişkili olduğu için ve ben bunun eğitimini aldığım için hem el becerim daha da arttı ve hızlandı hem de daha düzenli ve ince detaylara dikkat ederek çalışmama yardımcı oldu."

Ö12."Bu durum benim ileride meslek hayatıma da bir nevi bir öncelik oldu."

Öğrenci ifadeleri incelendiğinde; öğrencilerin işbirlikli öğrenme ortamı oluşturdukları, tasarıma ilişkin temel kavram ve bilgileri hatırladıkları, öğretmenlik deneyimi için birer ön hazırlık tecrübesi yaşadıkları söylenebilir.

Tablo 6.

Materyalsiz Sunum Yapsan Sence Dersin Nasıl Geçerdi?" Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri

Temalar	Kodlar
Materyalsiz sunum süreci	Sıkıcı
	Keyifsiz
	Düz anlatım
	Görsellikten yoksun

Tablo 6’ da materyalsiz sunum yapılsaydı sunumları nasıl geçerdi sorusuna ilişkin bulgular; sunumların düz anlatımla gerçekleşeceği, sıkıcı ve keyifsiz olacağı, görsellikten yoksun anlatımlar içerebileceği yönündedir. Bu bulgular öğrencilerin keyifli sunumlar gerçekleştirebilmek için özel çaba gösterdiklerini ve hazırlıkları için araştırma ve çalışmada bulduklarını alan bilgilerinin avantajlarını kullanarak görseller ile sunumlarını zenginleştirdiklerini ortaya koymaktadır. Öğretmen adaylarının soruya ilişkin bazı ifadeleri aşağıda verilmiştir.

Ö8."Düz bir anlatım öğrencilerin akıllarında iz bırakmaz diye düşünüyorum."

Ö7."Bence çok sıkıcı geçerdi. Konumuz renkti sonuçta. Görselliğe hitap eden bir konuydu. Eğer materyallerimiz olmasaydı sıkıcı olurdu. Sonuçta görüp de öğrenme gerekliydi."

Öğrenci ifadeleri incelendiğinde; öğrencilerin empati duygusu geliştirdikleri, çeşitlilik ve görsellikten yoksun ders sürecine ilişkin olumsuz görüşler geliştirdikleri, yaşam ve deneyimleri sonrasında materyal ile ders anlatım sürecinin zenginliğine dikkat ettikleri söylenebilir.

Tablo 7.

Sunumuna Ve Etkinliklerine Sınıftaki Öğrencilerin Katılımını Nasıl Değerlendirirsin?" Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri

Temalar	Kodlar
Hazırlıkların sunum süreci	Eğlenceli Keyifli
Sunum ve etkinliklere katılım durumu	Katılım memnuniyeti Oyun ve materyalle destekli yaparak öğrenmeler

Tablo 7’de sunumlara ve etkinliklere sınıftaki öğrencilerin katılımını, ders sürecini değerlendirmeleri beklenen soruda bulgular; katılımın memnun edici derecede olduğu, aktif katılımların sağlandığı, keyifli ve eğlenceli bir ders süreci yaşadıkları, materyaller ve hazırlanan oyunlar ile dinleyicileri memnun edecek etkileşimli bir ders süreci yaşadıkları şeklindedir. Bu bulgu öğrencilerin özgüvenlerini arttırma, öğretmenlik mesleğine ve materyal ile ders anlatabilme kabiliyetinin gelişmesine katkı sağlamıştır diye yorumlanabilir. Öğretmen adaylarının soruya ilişkin bazı ifadeleri aşağıda verilmiştir.

Ö8."Arkadaşlarım derse güzel katılımları oldu, aktiftiler ve oyunların çok eğlenceli olduğunu belirttiler."

Ö6."Kendi kendilerine yaparak yaşayarak öğrendikleri konulara daha çok katılmak istediler ve daha çok ilgi gösterdiler."

Öğrenci ifadeleri incelendiğinde; ders deneyimleri sonucunda öğretmenlik deneyimleri öncesinde öğrencilerinin fikir ve memnuniyetlerini keşfetme fırsatı yakaladıkları, aktif bir ders sürecini planlamaya yönelik ön deneyim geliştirdikleri, sınıf düzeylerine göre materyal destekli eğitici oyunların önemini keşfettikleri söylenebilir.

Tablo 8.

Dinleyiciler sunumuna nasıl dönütler veya eleştiriler sağladı? " Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri

Temalar	Kodlar
Dinleyicinin katılımına yönelik dönütü	Beğeni Katılımlı
Dinleyicinin sunumlara dönütü	Başarılı Dikkat çekici
Grup çalışmalarına ilişkin görüşler	Grup dinamiğini koruma

Tablo 8’de sunumlara sağlanan dönüt ve eleştirilerin değerlendirilmesi konusunda elde edilen bulgular; dinleyicilerin sunumları başarılı bulduğu, bazen katılımın az olduğu durumlar oluşsa da genel olarak aktif bir katılımla dinleyicilerin ders sürecini beğendikleri, sunumu gerçekleştirenlerin grup dinamiğini korumak için çaba sarf ettiği şeklindedir. Bu bulgu yapıcı ve etkileşimli dönütler ile sunumların değerlendirilmesine olanak sağlayan ortamların oluştuğunu göstermektedir. Öğretmen adaylarının soruya ilişkin bazı ifadeleri aşağıda verilmiştir.

Ö2."Pek çok arkadaşımız dersimize katıldı. Eğlenceli olduğunu söylediler. Sınıftaki herkesin katılımı sıkılmadıklarını da ortaya koymuş oldu"

Ö8."Mesela labirent oyununun çok etkili olduğunu, konuyla alakalı olduğunu belirttiler."

Ö7."Öğretmen ve öğrenen arasında iki taraflı aktif katılım, katılımcıların dikkatlerini çeken bir unsur oldu ve onların çok hoşuna gitmiş."

Ö8."Grup arkadaşımın bazı kesişmelerimiz oldu. Sunum sonrasında yan yana geldiğimizde bu konuyu konuştuk. Birbirimize hatalarımızı söyledik. Mesela bana daha zaman ayırmalıydın, daha dikkatli olmalıydın diye birbirimize dönütler sağladık. Ama etkileşimlerimizle sunumumuzu tamamlamayı başarabildik. Birbirimiz tamamladık."

Öğrenci ifadeleri incelendiğinde; öğrencilerin deneyimleri sonrasında öz eleştiri yapabildikleri, eleştiriye açık ortamlar yaratabildikleri, işbirliği ve grup dinamizminin önemini keşfettikleri, öğretmen ve öğrenci arasındaki ilişkiyi aktif katılımı nasıl geliştirebileceklerini keşfettikleri söylenebilir.

Tablo 9.

Bu Dersin Görsel Sanatlar Eğitimi Alanı İle Ortak Noktaları Nelerdir, Anlatılabilir Misin? " Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri

Temalar	Kodlar
Görsel sanatlar eğitimi ile ilişki	Temel tasarım dersi ile ilişkili Görsel ağırlıklı bir ders Görsel sanatlar ile ortak
Mesleki deneyim ve hazırbulunuşluk	Materyal hazırlamada deneyim Zorluk yaşamama Öğretmenliğe hazırlık

Tablo 9’da öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersinin içeriğinin görsel sanatlar eğitimi alanı ile ortak noktalarının neler olduğu sorusuna yönelik bulgular; birinci sınıfta alınan temel tasarım dersi içeriği ile örtüştüğü, görsel materyallerin ağırlıklı olarak kullanılması durumunun görsel sanatlar eğitimi ile ilişkili olduğu, alan bilgisine sahip olan öğrencilerin materyal hazırlarken eğitim fakültesinde öğrenim gören diğer bölüm öğrencilerine nazaran daha kolay hazırlıklar ve çalışmalar gerçekleştirdikleri, materyal hazırlama sürecinde zorlanmadıkları ve görsel sanatlar öğretmeni olmadan önce materyal ile bir dersin nasıl anlatılacağı konusunda deneyim kazandıkları ve bu süreci bir hazırlık olarak gördükleri şeklindedir. Bu bulgu öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersinin; tasarımda düzenleme, tasarıma hazırlık süreci, tasarım ilkeleri, dikkat edilmesi gereken hususlar tasarımda görsel unsurlar konularıyla ortak anlatımlar içeren görsel sanatlar eğitimi alan bilgisi ile örtüştüğünü ortaya koymaktadır.

Ö7. "Bölümümüz dersi olan temel tasarımda öğrendiğimiz renkleri, öne çıkan renkleri tüm bunların hepsini kullandık açıkçası."

Ö2."Zaten öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersi görsel ağırlıklı bir ders."

Ö6."Konular gene itibariyle görsel sanatlar eğitimi ile alakalı olduğu için materyalleri hazırlarken zorlanmadık"

Ö4."Bizim zaten alanımızda bu konuların eğitimini almış olmamız işimizi kolaylaştırdı."

Ö5."Biz daha önce eğitimimizde bu dersin konularını öğrendiğimiz için bizim açımızdan hiç zor olmadı".

Ö3."Meslek hayatımızda şu an yapmış olduğumuz bu ders kapsamındaki sunumlar, etkinlikler, oyunlar, araç gereçler ve materyaller daha sonraki öğretmenlik hayatımızda daha rahat olmamızı sağlayan konular oldular."

Öğrenci ifadeleri incelendiğinde; materyal tasarlama ve uygulama konusunda Resim-İş Eğitimi Programlarının tüm alan dersleri içeriğinden faydalandıkları, ön bilgilere ve el becerisine sahip olduklarını düşündükleri için zorluk yaşamadıkları, öğretmenlik uygulaması dersi öncesinde sınıf ortamında bir ders anlatma tecrübesi yaşadıkları ve bunun sonucunda özyeterlik ve özgüven duygusunda farkındalık kazandıkları söylenebilir.

Sonuçlar ve Öneriler

Sonuçlar

Çalışmadan elde edilen bulgular ışığında aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır;

Öğrenciler materyallerini hazırlama sürecinde etkin roller almış, empati yeteneğini geliştirmiş ve grup çalışması disiplini geliştirmişlerdir. Sunumları sırasında hem öğrenmiş hem de öğretmişlerdir. Bu sonuç Agan (2004)'ün çalışmasında belirttiği şu sonuç ile örtüşmektedir; öğretim teknolojileri ve materyal destekli öğretimin uygulandığı öğretim ortamlarının öğrencilerin başarıları üzerinde etkili olduğu görüşü ile örtüşmektedir.

Öğrenciler yaparak yaşayarak öğrenme temellerini benimseyerek etkinlikler, materyaller ve oyunlar tasarlamaya çalışmış ve bunları belirledikleri ders amacına uygun olarak gerçekleştirebilmişlerdir. Kuloğlu (2019)'un da çalışmasında belirttiği üzere; uygulama yapılmasına yönelik ders olması, teknolojik gelişmeler yakından takip edilmesi gerektiği, öğretici materyallerin oluşturulması derin verimliliğini arttırmakta önemli rol almaktadır. "Görsel sanatlar alanında sanat eğitimi öğrencilerinin teknolojik materyaller destekli eğitim almaları, onların kişisel gelişimlerinde önemli bir rol oynayacaktır" (Dolunay, 2016)

Belirli bir sınıf düzeyine uygun ders planlaması ve uygulama yapmanın deneyimini bulmuş ve uygulama yapmışlardır. Bu sonuç; Alpan (2008)'in çalışmasında belirttiği hedef kitleyi dikkate alan görüş ile örtüşmektedir. Öğretim materyali tasarımında öğrencinin düzeyi, ilgileri, beklentileri, algılama biçimi gibi özelliklerinin, hedef kitlenin tanımlanması gereklidir.

Materyal hazırlanırken öğrencilerin bu dersin onlara kazandırdığı deneyimler yönünde belirtilen bulgulara göre; görsel sanatlar eğitimi ile ortak alanlar içeren öğretim teknolojileri ve materyal tasarım dersinin içeriğini bütünleştirmiş ve bilgi birikimlerinden yararlanabilmişlerdir. Becerileri ve titiz çalışma disiplini artmıştır. Öğretim materyalini planlama aşamasında; öğretmen adaylarının materyalin hedefe uygun olmasına dikkat etmeye çalışmaları, öğrenci seviyesine uygun olmasına özen gösterilmesi, konuya ve derse uygun olmasına materyaller tasarlama konusundaki özveri ve dikkat Bozpolat (2018)'in çalışmasında ulaştığı sonuçlar ile örtüşmektedir.

Materyal kullanmadan yapılan sunumların görsellikten yoksun ve dikkat çekici unsurlar barındıramayacağı, etkililiği arttıracığı sonucuna varılmıştır. Kılıç (2016)'nın da belirttiği üzere; öğretmen adaylarının materyaller ile kalıcı öğrenme sağladıkları, derse dikkatlerinin yoğunlaştığı, yaratıcılıklarını ortaya çıkardığı ve derse aktif olarak katılımlarının arttığı sonucu ile örtüşmektedir. Alawad (2012)'nin çalışmasında ulaştığı sonuçlarda da belirttiği üzere sınıflarda öğretmen gözetiminde sanat öğretimi sırasında teknolojinin olanaklarını kullanmak sanat eğitimi çeşitlendirmek ve öğretim durumlarını etili kılmak açısından faydalı olacaktır sonucu ile de örtüşmektedir.

Sanatı teknolojiyle birleştirmek, öğrencileri motive etmek için önemli bir yoldur. Teknoloji ve farklı materyaller; öğrenme sürecinde öğrencileri çevrelerindeki dünyaya dâhil etmek için yeni ve heyecan verici yollar yaratabilir. Öğretmenler, sanat müfredatı ve teknolojiyi öğrencilerin bireyselleştirilmiş eğitim programlarına ve genel müfredata dönüştürerek öğrenme engellerini azaltmaya yardımcı olabilirler (Wilks vd.2012).

Belirtilen bulgulara göre etkileşimli ve deneyime olanak veren ders süreçlerinin izlendiği sonucuna varılabilir. Bu sonuç Uzunöz, Aktepe ve Gündüz (2017)'ün çalışmalarında belirttikleri; Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersinin; kolaylık, etkililik, deneyim, kalıcılık, somutluk, verim, eğlence, hâkimiyet,

hayal gücü, görsellik, materyal, el becerisi, yaklaşım, fayda, yardım, anlaşılabilirlik gibi çok farklı boyutlarda öğrencilerin mesleki açıdan kazanım sağladığı sonucu ile örtüşmektedir.

Materyallerinin verimliliği konusunda öğrencilerden elde edilen bulgular öznel yorumlar ışığında olumlu sonuçlar vermektedir. Büyük bir çoğunluğu materyalini etkili bulmuştur. Materyaller ile yapılan sunumlara dinleyici dönütleri genel olarak başarılı oldukları sonucu yönünde olsa da bazı eleştiriler de yer almıştır. Bu sayede öğrenciler derse yönelik öz yeterliklerini değerlendirme imkânı bulmuşlardır. Özkurt (2017)'un sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilikleri ile öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında; materyal tasarım konusundaki becerilerin öz yeterlilik algısını artırdığı, öğretmenlerimizin öz yeterliliklerinin artmasının da iyi bir eğitim öğretim ve öğrenci başarısı ortaya koyacağı sonucu ile örtüşmektedir.

Görsel sanatlar eğitimi dersinin eleman ve ilkeleri ile materyal tasarımındaki eleman ve ilkelerin ortak olduğu sonucuna varılmış ve bu yüzden öğrenciler tasarım unsurları konusunda daha bilinçli davranışlarını belirtmişlerdir. Bu sonuç ilgili bireylerin motivasyon ile daha fazla kazanım elde edebileceği görüşü bulunan Alım (2015)'in de çalışma sonuçları ile örtüşmektedir. Öğretim teknolojilerine ilgili olan adayların, dersin kazanımlarına daha çok ulaştıkları dikkat çekmektedir. Bu ilginin özellikle öğrencilerin motivasyonuna etki ederek, yararlı olduğu ve kazanımlara ulaşma düzeyine katkı yaptığı düşünülmektedir. Bunun için, dönem başlarında, sınıfın bu anlamdaki durumu belirlenerek, herkesin derse ilgisini çekebilecek, tedbirler alınabilir.

Öneriler

Lisans düzeyinde bu dersin öğretimi için kaynak kitaplar artırılabilir ve kaynaklar için deneyim yaşamış öğrencilerin çalışmalarından faydalanılabilir. Öğretmenlik mesleğine hazırlanan tüm eğitim fakülteleri öğrencilerinin materyal hazırlama süreçleri incelenebilir ve karşılaştırmalı kapsamlı bir araştırma yapılabilir. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine hazırlığı için motivasyonları teknolojik materyallerin kullanımıyla artırılabilir ki öğretim teknolojileri materyal tasarım dersi buna oldukça olanak sağlamaktadır. Bu yüzden dersin uygulama boyutu ciddiye alınarak verimli bir şekilde yürütülmelidir. Yeni nesiller yetiştirecek öğretmen adaylarının tüm tasarım ve teknolojik donanımlara sahip olarak yetişmesi bu ders ile mümkün kılınabilir.

Kaynakça

- Agan, Ş. İ. (2004). Öğretim teknolojileri ve materyal destekli yabancı dil öğretiminin ilköğretim okul öncesi eğitimi anasınıfı öğrencilerinin öğrenme ve hatırlama düzeyleri üzerine etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla: Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akbaş, S. (2008). Zonguldak il ve ilçelerinde görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyallerini kullanma düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alawad, A. (2012). Technologies in the art classroom: Using Technologies in art classrooms to overcome cultural limitations to support teaching and learning. *Academic Journals*, 3(1), pp. 1-4.
- Alım, M. (2015). Coğrafya öğretmeni adaylarının öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı/geliştirme dersinde elde ettikleri kazanımlar. *Doğu Coğrafya Dergisi*.(33), 1-10.
- Alpan, G. (2008). Görsel okuryazarlık ve öğretim teknolojisi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, (2), 74-102.

- Artut, K. (2001). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aykut, A. (2006). Günümüzde görsel sanatlar eğitiminde kullanılan yöntemler. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (21), 33-42.
- Bidshahri, R. (2017). Art in the age of AI: How tech is redefining our creativity. <https://singularityhub.com/2017/02/06/art-in-the-age-of-ai-how-tech-is-redefiningour-creativity/#sm.00010gbd9p19gwcvjv6u6j370u5z8>.
- Bozpolat, E. Öğretmen Adaylarının Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Dersine İlişkin Görüşleri. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9, (3), 60-84.
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Creswel, J.W.(2013). *Nitel araştırma yöntemleri*. (3.Baskı). (Çev: M. Bütün ve S.B.Beşir). Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Demirel, Ö. (2001). *Planlamadan değerlendirmeye öğretme sanatı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Dolunay, A. (2016). Teknolojinin görsel sanatlar ve sanat eğitimine katkısı. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 42(9), 1208-1213.
- Geçer, A.K. (2010). Teknik öğretmen adaylarının öğretim teknolojisi ve materyal geliştirme dersine yönelik deneyimleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, (2), 1-25.
- Glesne, C.(2015). *Nitel araştırmaya giriş*. (5.Baskı). (Çev: A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Jochum, R. (2019). Forwerd design: creative Technologies in art education. *The Future of Education and Labor*. 181-202.
- Kılıç, D.B. (2016). Müzik öğretmeni adaylarının öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersi hakkındaki görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 1-8.
- Kuloğlu, A. Öğretmen adaylarına göre öğretim teknolojileri ve materyal tasarım dersi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 6 (1), 33-44.
- Menano, L., Fidalgo P., Santos, I., Thormann, T. (2019). Integration of 3D printing in art education: a multidisciplinary approach. *Computers in the Schools Interdisciplinary Journal of Practice, Theory, and Applied Research*. 36(3), 222-236.
- Özkurt, M.F. (2017). Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik algıları ile öğretim teknolojileri ve materyal tasarım becerileri arasındaki ilişki. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Seferoğlu, S. (2014). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*. (8.Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilecek nitel bir araştırma tekniği: görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, (24), 543-559.

- Uzunöz, A., Aktepe, A., Gündüz, M. (2017). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Dersinin, Mesleki Açıdan Kazandırdıklarına İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri: Nitel Bir Çalışma. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 5(3), 317-339.
- Wilks, J., Cutcher, A., Wils, S.(2012). Digital technology in the visual arts classroom: an [un]easy partnership. *Studies in Art Education. National Art Education Association*. 54 (1), 54-65.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yüksek Öğretim Kurulu. (2017). Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları (Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı). Ankara.
- Yüksek Öğretim Kurulu. (2018). Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları (Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı). Ankara.